

Nový druh potěmníka (Coleoptera: Tenebrionidae: Lagriinae) pro Čechy

Martin Bogapov

Benešovo náměstí 2524, CZ-530 02 Pardubice; e-mail: martinbogapov@seznam.cz

BOGAPOV M. 2019: Nový druh potěmníka (Coleoptera: Tenebrionidae: Lagriinae) pro Čechy (A new species of darkling beetle (Coleoptera: Tenebrionidae: Lagriinae) recorded from Bohemia). – Západočeské entomologické listy, 10: 68–70, 23-10-2019.

Abstract. A new finding of *Laena viennensis* (J. Sturm, 1807) in the Czech Republic is presented. The species was previously known from a single locality in Moravia and is regarded as critically endangered. Newly it was numerously collected by sifting the leaf debris and rotting wood near Letohrad in eastern Bohemia.

Key words: Tenebrionidae, *Laena*, faunistics, new records, Czech Republic

ÚVOD

Rod *Laena* Latreille, 1929 je v současné době v Palearktu zastoupen více než 300 známými druhy (L. Purchart, pers. comm.), avšak ve střední Evropě a České republice se vyskytují pouze dva, *Laena reitteri* (Weise, 1877) a *L. viennensis* (J. Sturm, 1807) (LÖBL & SMETANA 2008, NOVÁK 2014). O jejich biologii není mnoho známo. Oba druhy mají večerní aktivitu a žijí v hrabance na okrajích zachovalých dubových a bukových porostů. Rozlišovacími znaky jsou přítomnost zoubků na předních stehnech, tvar štítu, tykadlových článků a také tvar aedeagu (NOVÁK 2014).

Tento článek je zprávou o prvním nálezu *Laena viennensis* (Obr. 1) v Čechách. Nová lokalita byla objevena autorem na začátku května 2019 prosevem tlejícího listí a trouchu v okolí zříceniny hradu Kyšperk na okraji Letohradu a zdejší výskyt byl následně potvrzen i dalšími nálezy.

PŘEHLED NÁLEZŮ

Laena viennensis (J. Sturm, 1807)

Česká republika, Bohemia: Letohrad (5965), okolí zříceniny hradu Kyšperk, 50°01'57.75"N 16°29'30.673"E, 8.V.2019, prosevem listí a trouchu, 14 ex. (bez rozlišení pohlaví), M. Bogapov lgt. et coll., T. Rybárik det.; ditto, 18.V.2019, prosevem listí, 3 ex. (bez rozlišení pohlaví), M. Bogapov lgt., det. et coll.; ditto, 1 ♂, 1 ♀, M. Boukal lgt., det. et coll.; ditto, 24.V.2019, prosevem listí, 2 ♀♀, M. Boukal lgt., det. et coll.; ditto, 4 ex. (bez rozlišení pohlaví), T. Kopecký lgt., det. et coll.; ditto, 2 ♂♂, 1 ♀, J. Pe-

Obr. 1. *Laena viennensis*, imago na lokalitě Letohrad. Foto: J. Pelikán.

Fig. 1. *Laena viennensis*, imago at the locality Letohrad. Photo: J. Pelikán.

likán lgt., det. et coll.; ditto, 3 ♂♂, 2 ♀♀, T. Rybárik lgt., det. et coll.

Evropský druh rozšířený na území Bosny a Hercegoviny, Chorvatska, Itálie, Maďarska, Rakouska, Slovenska a Slovinska (NOVÁK 2014). V České republice byl zatím sbírán pouze v okolí Mašovic (7161, Obr. 2) na jižní Moravě (NOVÁK 2005, 2014) a je považován za kriticky ohrožený (NOVÁK 2017). Nová lokalita (Obr. 3) zahrnuje občas přepásanou pastvinu a skalnaté stráně s řídkým porostem břízy, habru, buku, třešně a jedle.

Studovaný materiál odpovídá ve všech znacích druhu *L. viennensis* tak, jak je uvádí NOVÁK (2014), včetně tvaru aedeagu (Obr. 4, 5). Obrázky, které pro tento druh uvádí MAJZLAN (1992) podle samce z Bílých Karpat na Slovensku, jsou tvarově nepřesné, a proto zcela zavádějící (Obr. 6).

Nový druh pro Čechy.

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji T. Rybárikovi (Chocẽ) za determinaci, J. Pelikánovi (Hradec Králové) za fotografii imaga, M. Boukalovi (Pardubice) za mapku a zbývající fotografie, L. Purchartovi (Mendelova univerzita, Brno) a V. Novákovi (Praha) za připomínky k rukopisu.

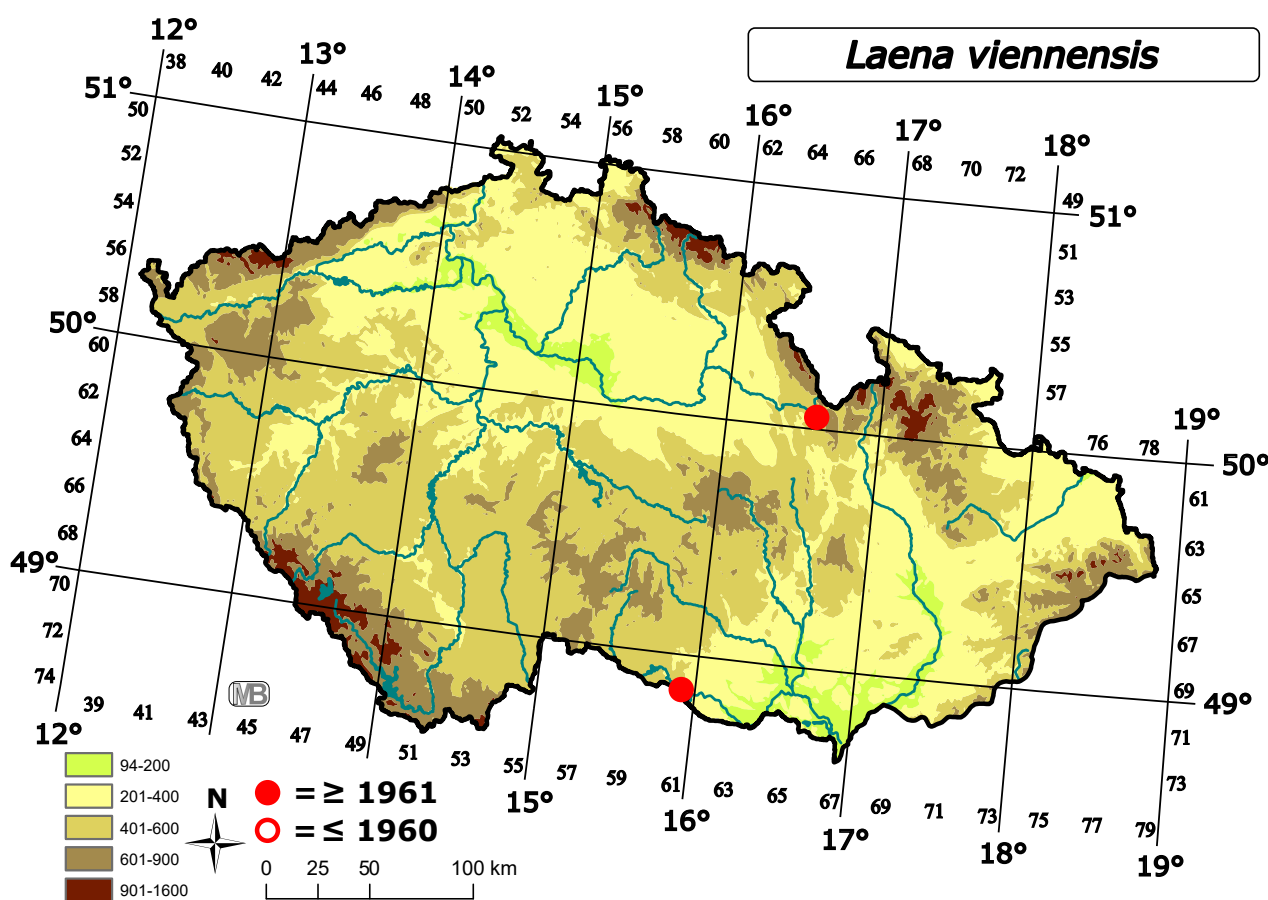
Dále děkuji všem kolegům za poskytnutí vlastních údajů. A velké poděkování věnuji již nežijícímu entomologovi J. Niedlovi, jehož knihy mne k entomologii přivedly.

LITERATURA

- LÖBL I. & SMETANA A. 2008: Catalogue of Palaearctic Coleoptera, Volume 5, Tenebrionoidea. – Apollo Books, Stenstrup, 670 pp.
- NOVÁK V. 2005: Coleoptera: Tenebrionidae. – Folia Heyrovskyana, Series B, 2: 1–20.
- NOVÁK V. 2014: Brouci čeledi potěmnikovití (Tenebrionidae) střední Evropy (Beetles of the family Tenebrionidae of Central Europe). – Academia, Praha, 418 pp.
- MAJZLAN O. 1992: *Laena viennensis* (Sturm) – Erstnachweis für die Slowakei (Coleoptera: Tenebrionidae). – Koleopterologische Rundschau, 62: 177–178.
- NOVÁK V. 2017: Tenebrionidae (potěmnikovití). Pp. 443–446. In: HEJDA R., FARKAČ J. & CHOBOT K. (eds): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí (Red list of threatened species in the Czech Republic. Invertebrates). – Příroda, Praha, 36, 611 pp.

Obdrženo do redakce: 9.8.2019

Přijato po recenzích: 9.9.2019

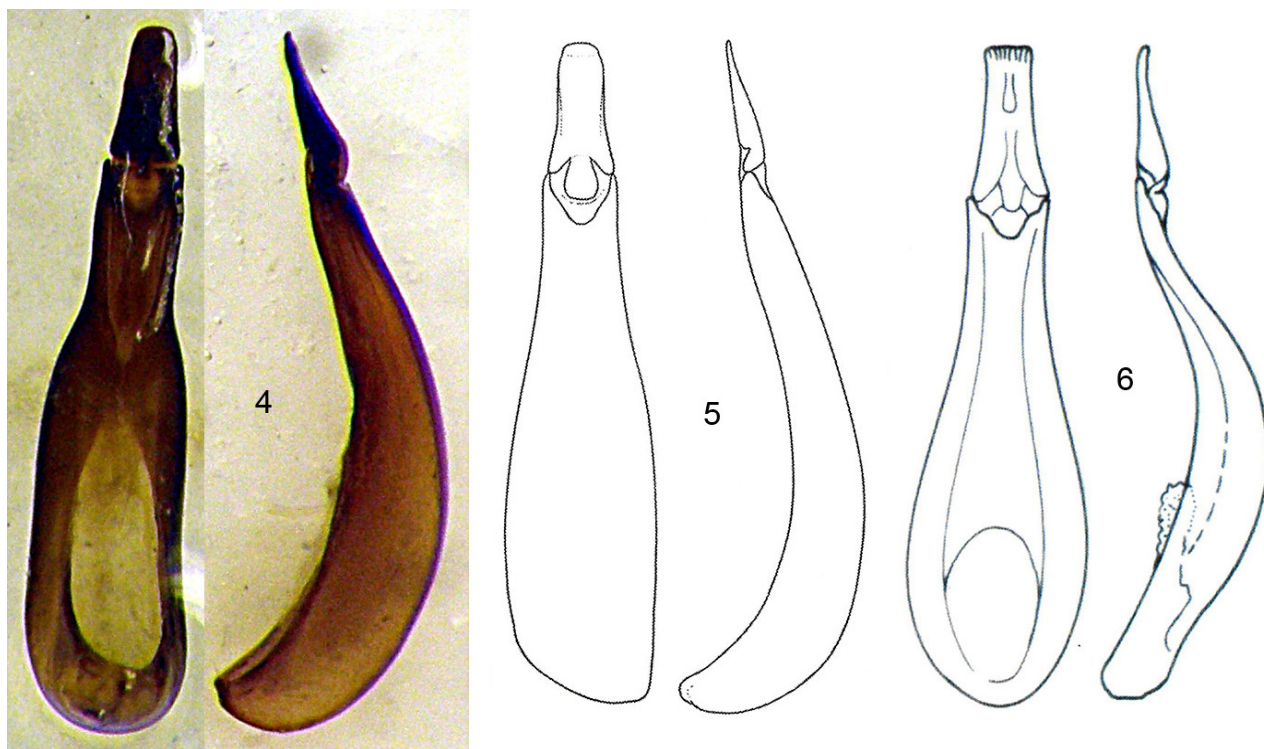
Obr. 2. Známý výskyt *Laena viennensis* na území České republiky.

Fig. 2. Known occurrence of *Laena viennensis* in the Czech Republic.

Obr. 3. Biotop *Laena viennensis* na lokalitě Letohrad. Foto: M. Boukal.

Fig. 3. Habitat of *Laena viennensis* at the locality Letohrad. Photo: M. Boukal.

Obr. 4, 5, 6. Samčí genitálie *Laena viennensis*, dorzální (vlevo) a laterální (vpravo) pohled: 4 – Letohrad (Foto: M. Boukal); 5 – Česká republika, podle NOVÁKA (2014); 6 – Slovensko, Skalica, podle MAJZLANA (1992).

Figs 4, 5, 6. Male genitalia of *Laena viennensis*, dorsal (left) and lateral (right) view. 4 – Letohrad (Photo: M. Boukal); 5 – Czech Republic, after NOVÁK (2014); 6 – Slovakia, Skalica, after MAJZLAN (1992).